

Pobytové stopy nesytky sršňové u Hněvkova

Nedávno jsme byli s Alenkou na společné akci průvodcovské. Vedli jsme lidský houf po nedalekém okolí Strakonice. Začátek byl prostý. Přední Zborovice, trochu pokukování po návsi spojené s poslechem místního ptactva a potom z klouzavého kopečka dolů k Volyňce. Skorec vodní tentokrát nebyl. Ale jeho pozorování nebylo jedním z bodů vycházky. Spíše jsme se zašli podívat na alej vzrostlých jilmů a památné, resp. chráněné lípy rostoucí v sousedství kapličky. A zde z lidského pléna padl dotaz, jak je to s ochranou stromů. I mezi výletníky jsou členi zvědaví a ptají se na mizející stromy v krajině. Dotaz byl směřován ke kácení lip u silnice Volyňské. Odpovězeno bylo.

Jenže v člověku odpovídajícím, pokud není vybaven silnou kůží, zůstává pomyslný červík hlodavý i po proběhnuté akci. Tvor duševní je přiživován různými způsoby. Něco přinese vlastní pozorování, jiné je obdrženo prostřednictvím zvědavých obyvatel a další se dozvídáme z moudrých knih, ale i z úředních dokumentů. Vzniká chuchvalec informací ústících do myslitelného poznání. Často spojeného s postesknutím nebo smutkem nad tím, kam až dokážeme jako myslící bytosti dojít. Neboť situace není tak růžová, jak si veřejnost myslí.

Ku příkladu. Procházím mé rodné město a hledám staré stromy. Ty, jejichž věk přesahuje život jedné lidské generace. Topol Hvězda u Mlýnského náhonu již není. Dožil ve cti svého věku. Stejně tak se stalo Svatováclavské lípě při silnici na nedaleký Podsrp. Až na několik výjimek, rozstrkaných po městě, zde starého, ba památného stromu není. Dub stojící u strakonického hradu je zatím mladý. Tak je možno zjistit z některé pohlednice či fotografie z 30. let minulého století. A v textu posléze jmenovaní autoři se o něm nezmiňují. Neměl bych opomenout stranou umístěnou Švandovu lípu. Údajně 300 let starou?

Vzpomenout je nutno na strakonické Rennerovy sady se statnými stromy. Jejich vznik je datován do roku 1818. Jenže i zde se musí přijmout bezpečnostní opatření a kolizím se starým, odumírajícím dřevem versus lidmi předcházet. Navíc zdejší stromy nejsou tak staré, jak by se mohlo zdát. A mnohé, kdysi zajímavé, již z popisovaného důvodu nejsou.

Zabloudím tedy na hráz Horního Řepického rybníka. Zde stojí mohutné duby. Proběhlé pokácení jednoho z nich odhalilo stáří okolo 170 let. Že by zde bylo sázeno okolo roku 1848. Tak jak je tomu u lip v nedaleké Řepici nebo Slaníku. Kdo ví? Život a skon stromů se do kronik povětšinou nepíše.

Mohl bych se spolehnout na lipovou alej u kostela sv. Jana nad obcí Radomyšl. Ale i zde statné stromy navštěvuje zubatá. Stejně jako obyvatele pod vrchem. Nikdo neunikne.

Obcházím tedy stromy staré, zbývající - a dívám se po hmyzích obyvatelích. Pověštinou zrak sklouzne na tzv. pobytové stopy broučích obyvatel. Ale ani ty u nás nejsou. Drobnou náplastí se mohou stát řídnoucí počty lip na Podsrpu. Jenže i ty mizí. Z různých důvodů. Jedna z posledních poskytuje životní prostor pro krasce lipového. Kdysi vyskytující se páchník hnědý v památných lípách podsrpenských je asi už jen vzpomínkou.

Např. u hlubocké Ohrady, tam je entomologům „hej“. Páchníci hnědí, tesaříci obrovští, ba i roháč obecný obohacují zdejší stromy u silnic nebo soliterně stojící stromy.

U nás si musíme na takovou alej s hmyzem zajet k Sedlici, k Hněvkovu a dále od Blatné. Drobné hmyzí obyvatele je možno nalézt v nedaleké PR Bažantnice. Ale i zde se člověk musí pozorně dívat. Spíše bude zaskočen zpěvem ptactva než tvrdými krovkami brouků.

Je také možné obhlédnout stromové aleje u nedaleké Štěkně. Ale starých stromů zde ubývá. Bezpečnost a plynulost silničního provozu úřaduje i zde.

A co dál? Je tu šance si staré, označeno památné stromy vychovat. Lidé, resp. lidští „výstředníci“, to dělali. Dokládají to např. práce Jana Evangelisty Chadta-Ševětinského, nebo soupis stromů na Strakonicku někdejšího muzejního konzervátora Dr. Václava Viléma Kremera. Kde jsou popsány ojedinělé památné, též rodinné stromy na Strakonicku. Bohužel z lehkého, vlastního bádání musím doznat, že mnohé stromy jsou již jen stínem na papíru. Leč i tento papír mizí.

Alej u Hněvkova

Staré stromy, pokud je vychováme, se potom stanou domovem pro zmiňované broučí a další hmyzí obyvatele. A to nejen pro vlajkové mohykány se zavalitými těly, dlouhými tykadly či kusadly. Ale i pro menší, ale barevné krasce, lesklé zlatohlávky, rumělkové lesáky či nepatrné „kůrovce“ jiného druhu, než je lýkožrout smrkový. Měli bychom být ve chvílích, kdy třímáme v rukou motorovou pilu, uvážliví. Zejména, když se jedná o jedince dřeviny, která nás generačně překonala. Strom s dnešní technikou padne snadno, ale roste dlouho.

A úplně nakonec velmi stručně k celé trase zmíněné na začátku článku. Z Předních Zborovic jsme pokračovali na Vlčiny, jejichž vrchol jsme bohužel minuli. Šli jsme však okolo starých třešní a rozsochatých vrb. Dále cestou necestou k Radošovickým skalám. Odtud přes Radošovice se zastavením u návěsní kaple a staré sýpky. Dále přes Volyňku se znamením výskytu bobra evropského. A posledním bodem byla Boží muka sv. Pavla při náhonu MVE u řeky Volyňky.

Ve Strakonících, dne 28.01.2025 po ledabylém lednovém putování za stromy a brouky

Literatura:

CHADT-ŠEVĚTÍNSKÝ, Jan Evangelista. *Staré a památné stromy v Čechách, na Moravě a ve Slezsku: popisy 320 vzácných stromů se 160 obrazy význačných druhů*. 2. rozmnožené vyd. Písek: J.E. Chadt, 1913.

KREMER, Vilém Václav. *Soupis stromů na Strakonicku*. Strakonice, 1941. Nепublikováno.

PAVLÁTOVÁ, Marie a EHRLICH, Marek. *Zahrady a parky jižních Čech*. [S.l.]: Společnost pro zahradní a krajinářskou tvorbu, 2004. ISBN 80-902910-6-6.

Foto: vlastní

